

DEMOKRATIA- PÄIVÄ 13.10.2022

10 vuotta

KUNTA-
LIITTO

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Ohjelma

- 9.00 **Tervetuloa Demokratiapäivään!**
Jussi-Pekka Rantanen, toimittaja, YLE
- 9.05 **Demokratiapäivän avaus**
Daniel Sazonov, Kuntaliiton valtuuskunnan puheenjohtaja ja apulaispormestari, Helsingin kaupunki
- 9.15 **Demokratiapäivä 10 v. osa I**
- 9.20 **Tulevaisuuden demokratia globaalisti, Euroopassa ja meillä Suomessa**
Karina Jutila, tutkimuksen johtaja, E2 Tutkimus
- 9.50 **Miten Demokratiapoliittinen periaatepäätös linjaa demokratiaamme kansallisesti ja paikallisesti?**
Niklas Wilhelmsson, yksikön päällikkö, OM
- 10.05 **Miten pärjää kansalaisyhteiskunta tulevaisuudessa?**
Julia Jousilahti, tutkija, Demos Helsinki
- 10.20 **Keskustelu tulevaisuuden demokratiasta kansalaisjärjestöjen näkökulmasta**
Julia Jousilahti, tutkija, Demos Helsinki, Niklas Wilhelmsson, yksikön päällikkö, OM ja Mari Ahonen-Walker, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- 10.40 **Tauko**
- 10.50 **Tulevaisuuden demokratian mahdollisuudet ja uhkat vaikuttavat kaikkeen**
Jari Korkki, toimittaja, Pyhtään kunnan osa-aikanen viestintä- ja markkinointiasiantuntija
- 11.15 **Miten nämä näkyvät kunnissa?**
Jari Korkki, Katja Repo, yhteisömanageri, Tuusulan kunta ja Lauri Majuri, viestintäpäällikkö, Vantaan kaupunki
- 11.40 **Demokratiapäivä 10 v. osa II**
- 12.00 **Demokratiapäivä päättyy**

TULEVAISUUDEN DEMOKRATIA GLOBAALISTI, EUROOPASSA JA SUOMESSA

13.10.2022

Karina Jutila

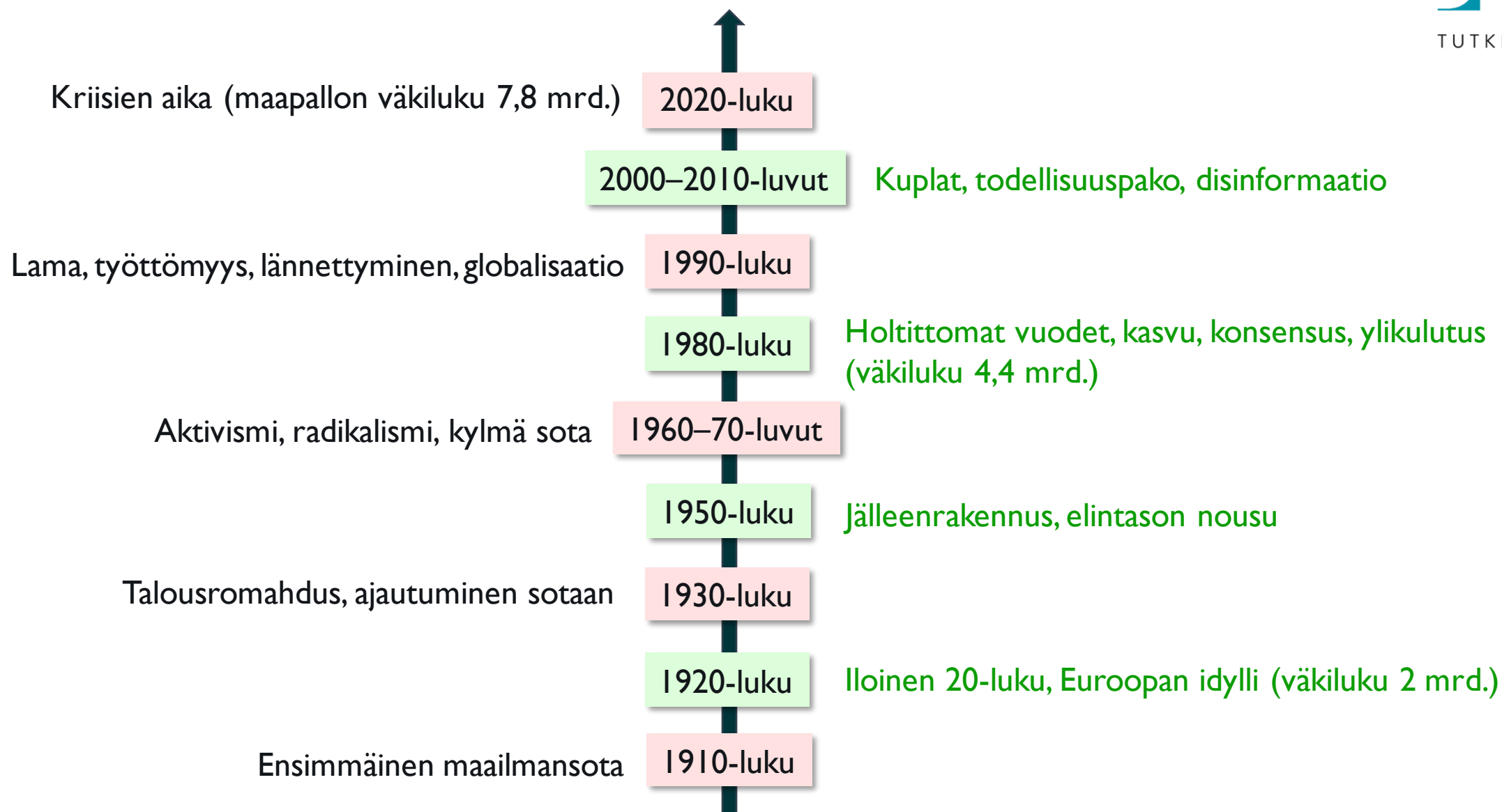
E2 Tutkimus

ISOJEN, VAIKEIDEN ASIOIDEN AIKA JATKUU

PÄÄTÖKSENTEKO EI OLE HIENOSÄÄTÖÄ, DEMOKRATIAA TESTATAAN

100 VUOTTA POLITIIKAN SUHDANTEITA

MITEN DEMOKRATIA VOI?

HAVAINTOJA MAAILMALTA JA EUROOPASTA

DEMOKRATIAN ALAMÄKI

Demokratia

Yhdysvaltalaisen luottamus vaaleihin romahti – polku voi viedä kohti vallankumousta, sanoo äänestysturvallisuuden asiantuntija

ULKOMAAT

Kun sirpaleet pureutuivat reisilihakseen, Aleksandr teki kengännauhoista itselleen kiristysiteen – Ukrainassa on kuollut ja loukkaantunut tuhansia siviilejä

Aleksandr, 28, ei tiedä mihin menisi sairaalasta päästyään.

Ulkomaat | Yhdysvallat

Uskollisia Trumpin kannattajia virtasi ennen kaaosta Washingtoniin vaatimaan Bidenin vaalivoiton kumoamista: ”Jos Trump ei jatka presidenttinä, millään ei ole enää mitään väliä”

VALLAN KESKUS KAAOKSESSA

Yhdysvaltain Capitol vallattiin 6. tammikuuta 2021. Vaalitulokseen pettyneet mellakoitsijat tunkeutuivat kongressitaloon, jota on pidetty yhtenä länsimaisen demokratian symboleista. Näin historialliset tapahtumat etenivät. HS:n juttu on tammikuulta 2021.

Hanna Huhtamäki HS, teksti

Unkarin pääkaupungissa tuhannet marssivat seksuaalivähemmistöjen aseman heikentämistä vastaan

Unkari kielsi hiljattain seksuaalivähemmistöistä kertomisen esimerkiksi koulukirjoissa. Asia määriteltiin uudessa laissa, jota kutsutaan lastensuojelulaiksi.

Naisen asema

Maailma osoittaa tukeaan Iranin naisille – mielenosoittajat liikkeellä niin Helsingissä, Madridissa, Lontoossa kuin Tokiossakin

Iranin naisten puolesta protestoidaan 22-vuotiaan Mahsa Aminin kuoltua siveyspoliisien käsissä.

ULKOMAAT

Tukholman alamaailmaa pyörittää noin 30 jengiä – tällaisia ovat pelätyt rikollisliigat

Tukholman läänissä tapahtui viime vuonna 156 ampumista, joissa loukkaantui 51 ihmistä ja kuoli 25. Valtaosalla tapauksista on yhteys jengirikollisuuteen.

DEMOKRATIAN PITÄISI TAATA HYVÄN ELÄMÄN PUITTEET

- Ihmisten perustarpeiden tyydyttäminen, perheiden näkymät
- Luottamus kansalaisten ja yhteiskunnan instituutioiden välillä
- Vapaisiin vaaleihin perustuva vallanjako
- Avoin, luotettava tiedonvälitys
- Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus
- Työ(kyky) ja kestävä talouskasvu
- Luonnonvarojen ylikulutuksen lopettaminen ja kyky ratkoa ympäristökriisit

DEMOKRATIA EI VOI HYVIN EUROOPASSAKAAN

- Sota, turvattomuus, valtioterrori
- Yhteisen arvopohjan heikentyminen, demokration vastaiset liikkeet ja poliitikot
- Ihmisoikeusongelmat (mm. vähemmistöjen vainoaminen, etniset ja uskonnolliset konfliktit, ihmiskauppa, naisten, lasten ja vammaisten asema)
- Korruptio, järjestäytynyt rikollisuus
- Median toimintarajoitukset tai itsesääntelyn heikkoudet, disinformaatio
- Nuorten osattomuus

KUMPI ON VAHVEMPI: MORAALIKATO VAI SOLIDAARISUUS

Synkkiä näkymiä

- Kansainvälisten instituutioiden heikentyminen (mm. YK, Euroopan unioni, Olympialiike ja kansainvälinen urheilu)
- Diplomatian alamäki, välinpitämättömyys, ennakkoinnin epäonnistuminen (sodat, pitkittyneet kriisit, kansanmurhat, nälänhädät)
- Hirmuhallinnot, iskut siviilikohteisiin, turvattomuus (esim. Venäjä, Pohjois-Korea, Jemen, Syyria, Etiopia, Kiina)
- Huolet Pohjoismaissa: osattomuus, mielenterveysongelmat, eriarvoisuus, luokkayhteiskunnan paluu, polarisaatio ja viha

Valoisia näkymiä

- Uusi yhteiskunta- ja ympäristövastuu (mm. nuorten arvopohjainen aktivismi, innovaatiot, edelläkävijä-yritykset ja toimialat)
- Tutkimustiedon rooli, monitieteinen ymmärrys
- Kansalaisyhteiskunnat, paikallisyhteisöt, luottamus pääoma
- Kansainvälinen yhteistyö mm. työelämän kehittämisessä
- Ihmisten auttamisen halu (mm. Ukraina, pandemia-aika)
- Pohjoismainen yhteistyö

KRIISIEN AIKA TUO MYÖS HYVÄÄ

- Peräti 81 prosenttia suomalaisista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan on lisännyt suomalaisten yksituumaisuutta.
- Suomalaiset ovat auttaneet ukrainalaisia ja arvostavat auttamisenhaluaan.
- Myös poliitikoille annetaan kiitoksia sotaan reagoinnista ja NATO-jäsenyyden hoitamisesta.
- Demokratiaa ei pidetä itsestään selvänä.

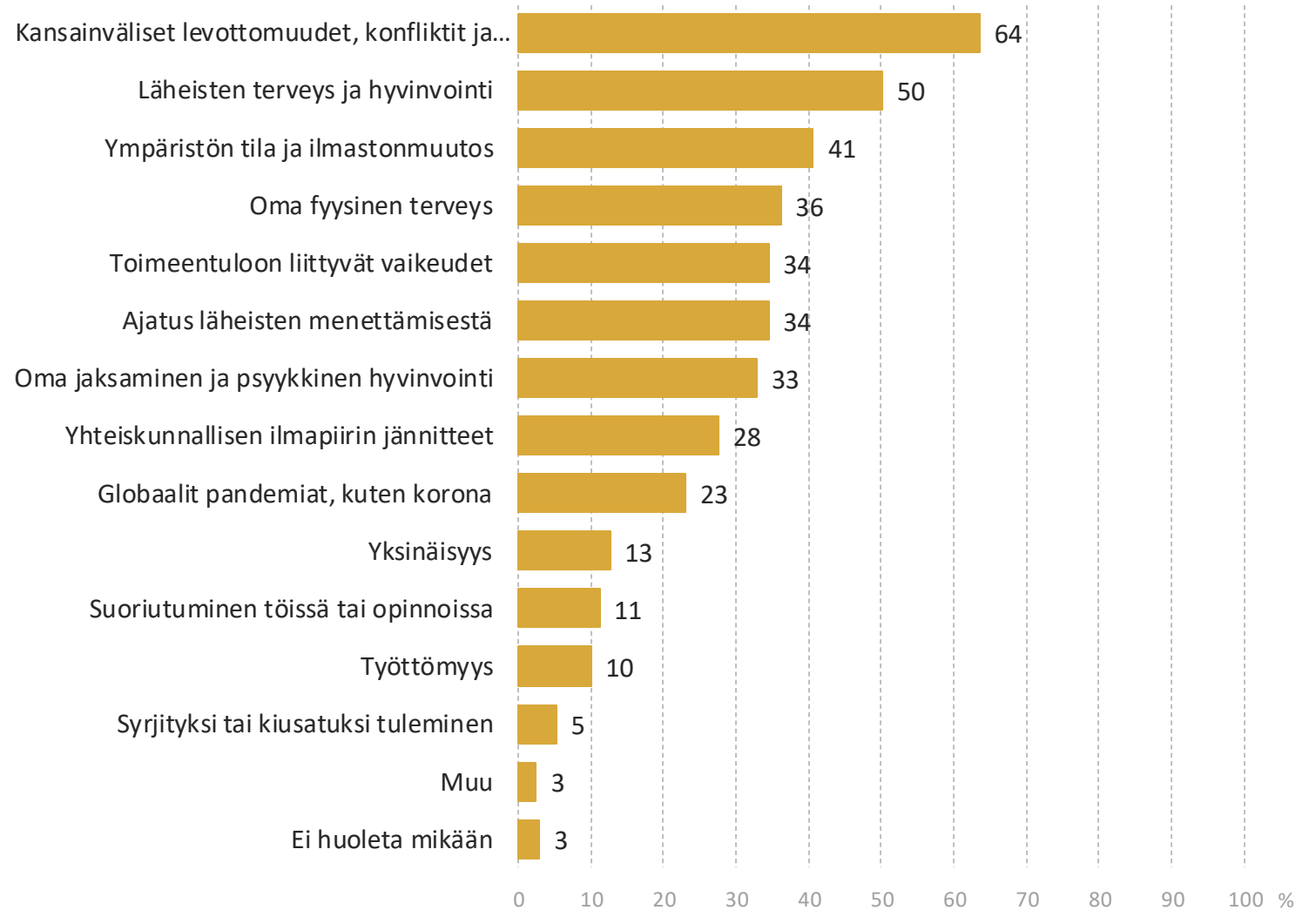

DEMOKRATIAN TILA SUOMESSA – HUOMIOITA JA HUOLIA

Suomalaisten huolikuormassa on vaikeita, perimmäisiä asioita

Lähde: Miten meillä menee?
Katsaus suomalaisten
mielenmaisemaan (2022)

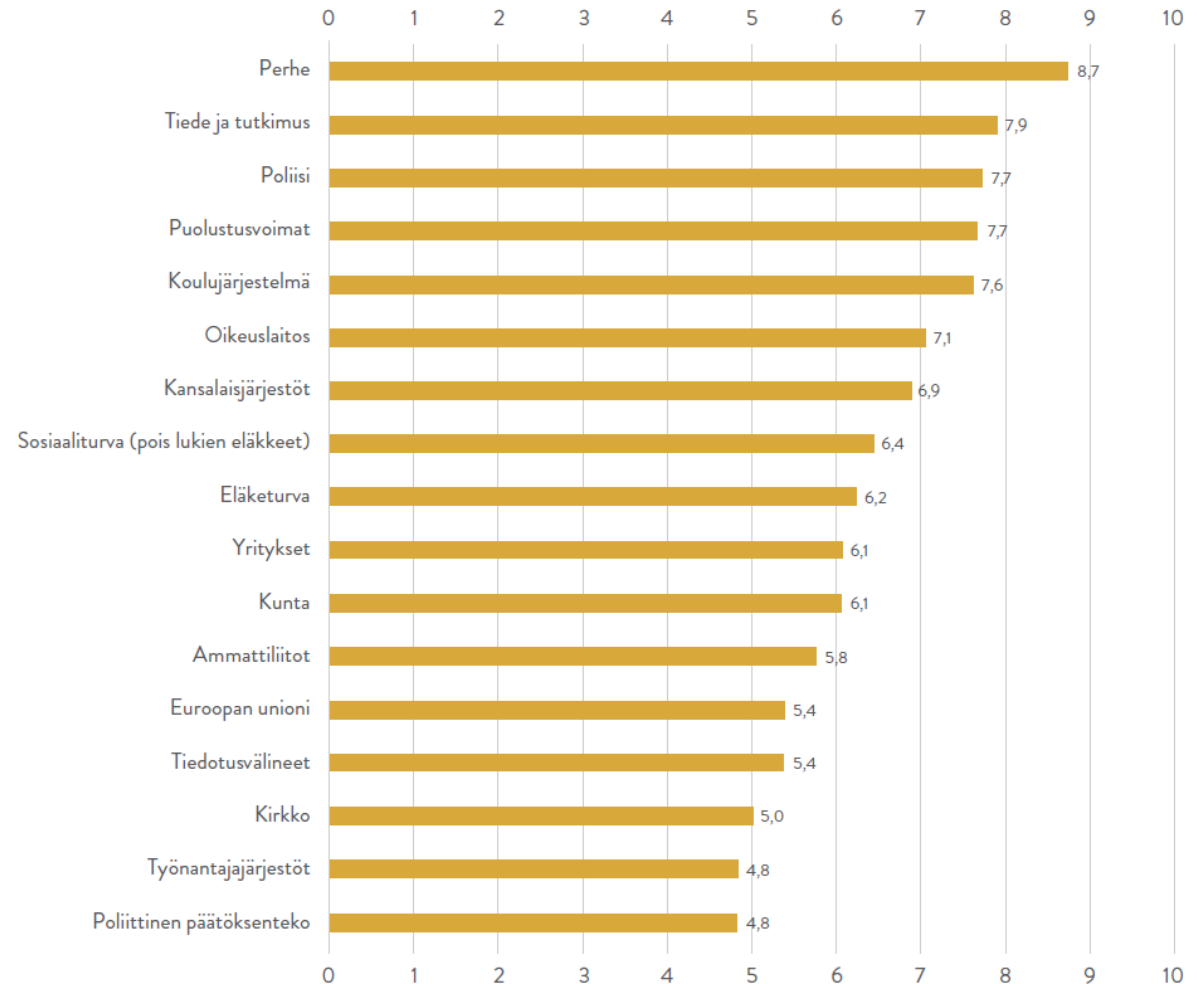
“Mitkä asiat pelottavat tai huolestuttavat sinua?” (%)

Luottamusta instituutioihin on

Lähde: Luottamusta ilmassa,
mutta kuinka paljon? Tutkimus
eri sukupolvien luottamuksesta
yhteiskunnan instituutioihin
(2021)

“Missä määrin luotat seuraaviin instituutioihin?
(Keskiarvo asteikolla 0-10, jossa 0=en luota ollenkaan ja
10=luotan täysin)

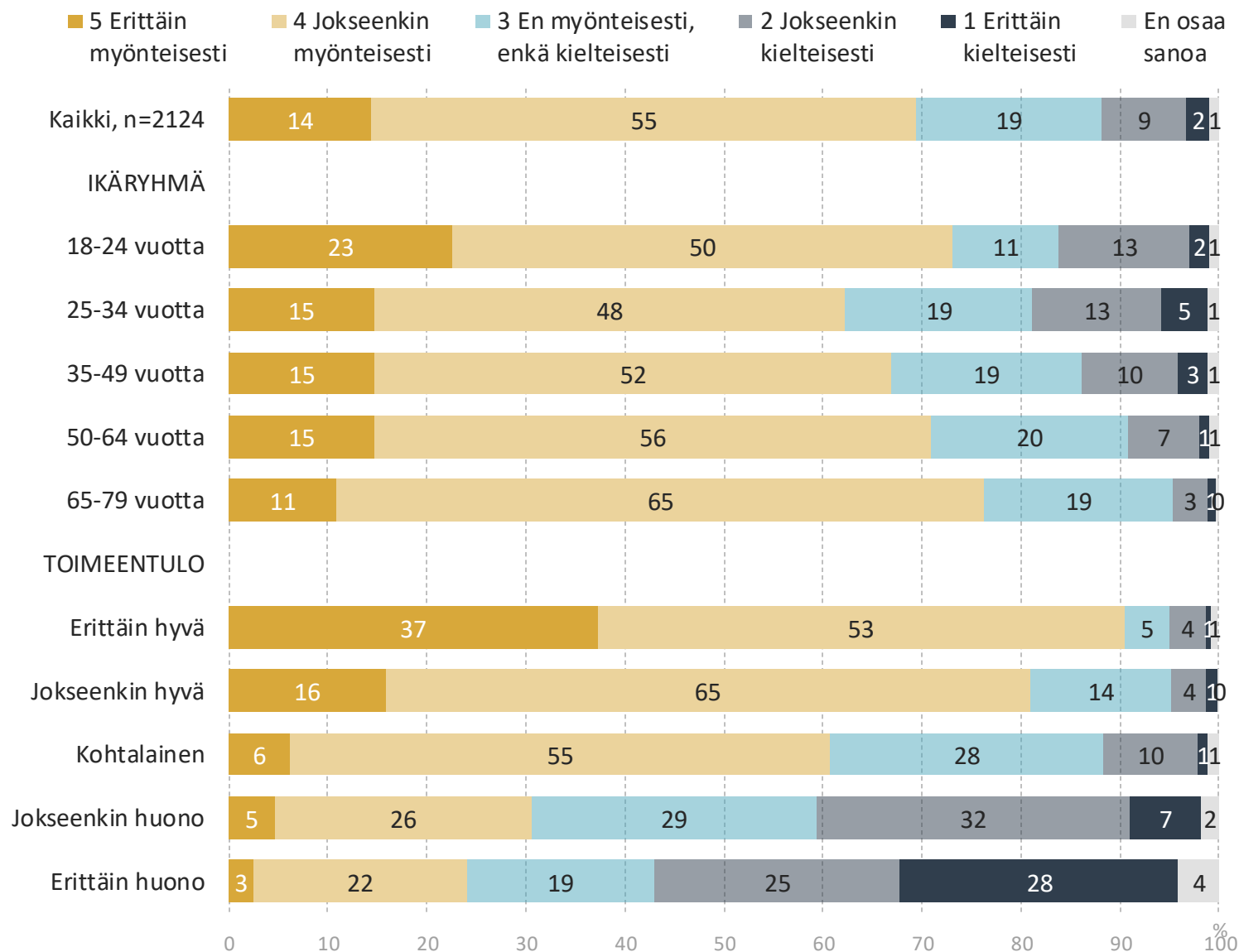

Nuorilla aikuisilla on muita enemmän kielteistä suhtautumista omaan tulevaisuuteensa

Nuorista aikuisista (25-34v) vajaa
viidennes (18 %) suhtautuu
jokseenkin tai erittäin kielteisesti
tulevaisuuteensa, 63 prosenttia
myönteisesti.

Lähde: Miten meillä menee? Katsaus
suomalaisten mielenmaisemaan (2022)

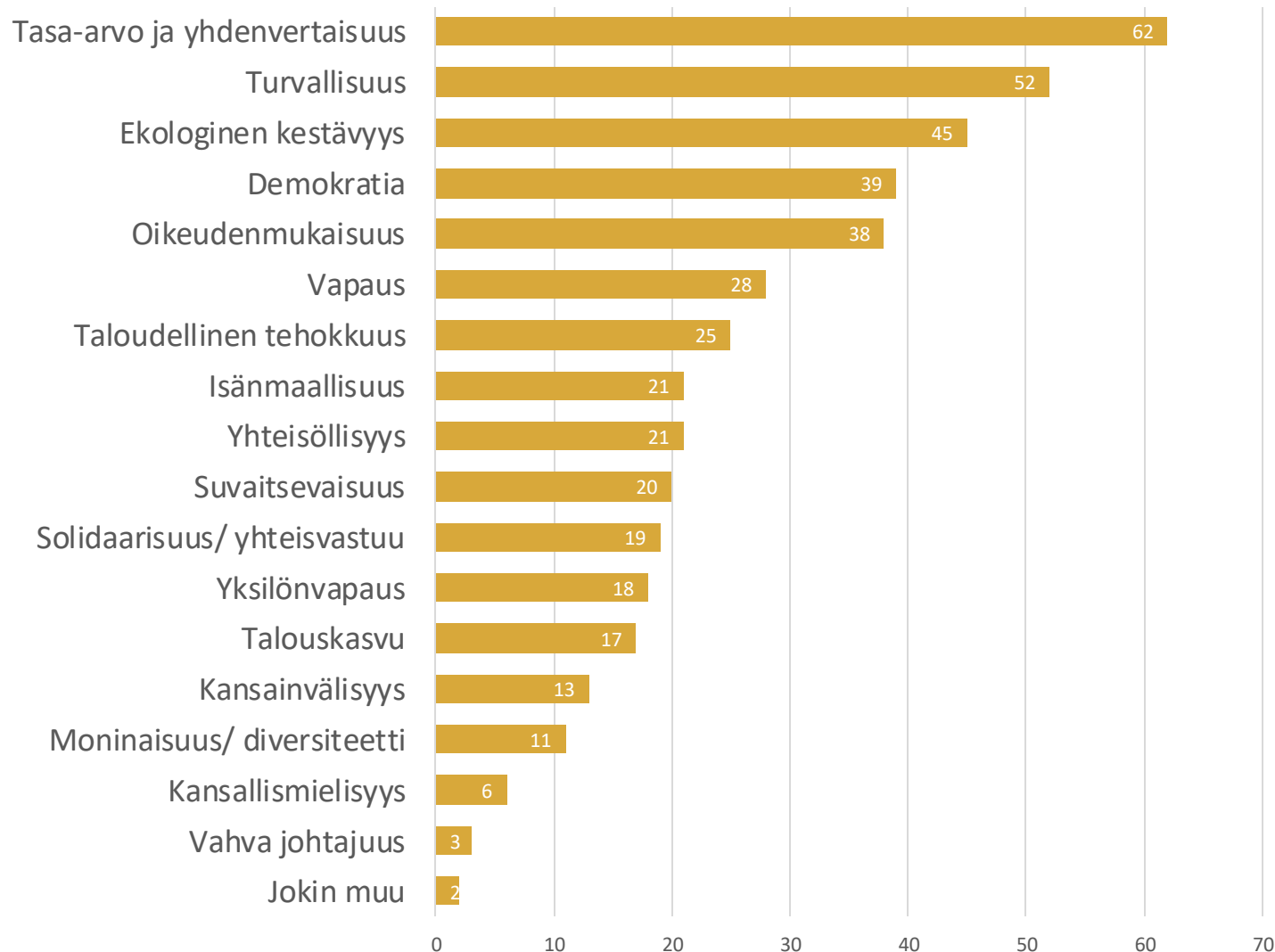
“Suhtaudun tulevaisuuteeni... (%)

Nuorten mielestä Suomea on rakennettava tasa-arvon, turvallisuuden ja kestävyysvaraan – onnistuuko se käytännössä?

Lähde: "Sä teet tän elämän itelles" - Alle 30-vuotiaiden nuorten aikuisten näkemyksiä hyvästä elämästä

Millaisten arvojen tai periaatteiden varaan Suomea tulisi tulevaisuudessa rakentaa? (1–5 tärkeintä)

Huono yhdistelmä: vaativa aika, levottomat poliitikot

MITÄ ON ODOTETTAVISSA SUOMESSA?

YLTIOVAIKEITA ASIOITA

- Talouden ja tuotannollisen toiminnan vaikeudet, inflaatio
- Sota Ukrainassa, turvallisuuspoliittiset asetelmat ja turvallistaminen
- Demokratian ongelmat
- Energiakriisi
- Ruokakriisi
- Ympäristökriisit
- Muuttoliikkeet
- Väestökehityksen ja osaajapulan realisoituminen; palvelujen ja etuuksien muutokset
- Luokkayhteiskuntasuuntaus, ihmisten erilaiset todellisuudet

→ Miten ihmiset reagoivat toistuviin huonoihin uutisiin, yllätyksiin ja inhimilliseen kärsimykseen?

POLITIIKAN MUUTTUVAT RESURSSIT

Keitä valitaan vaaleissa → Millaiset ovat yksilöiden ominaisuudet (taidot, ideologiat ja arvot)?

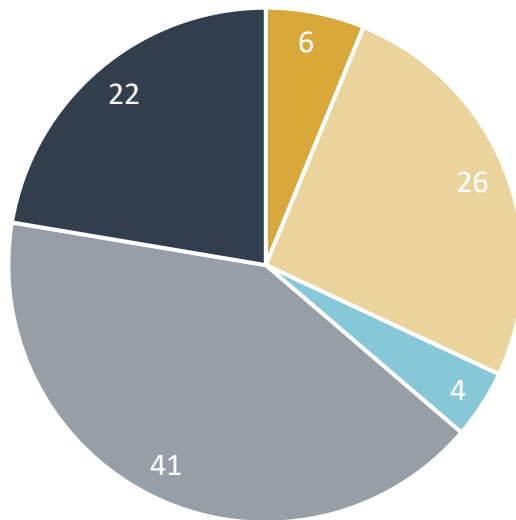
- Mitkä ovat poliittiset päämäärät, toimintakulttuuri ja päätöksentekokyky ristipaineissa?
- Ovatko ihmisten odotukset ja politiikan päätökset jyrkässä ristiriidassa keskenään?
- Miten puhutaan priorisoinneista ja muutoksiin sopeutumisesta (talouden ja ympäristön reunaehdot)?
- Onko halua uudistaa myös demokratian menettelyjä ja kutsua erilaisia ihmisiä mukaan?

Poliittinen keskustelu herättää vihaa

”Joidenkin poliitikkojen suoranainen typeryys tai tosiasioiden sivuuttaminen poliittisen agendan vuoksi [ärsyttää, herättää vihantunteita].”

Lähde: Miten meillä menee?
Katsaus suomalaisten mielenmaisemaan (2022)

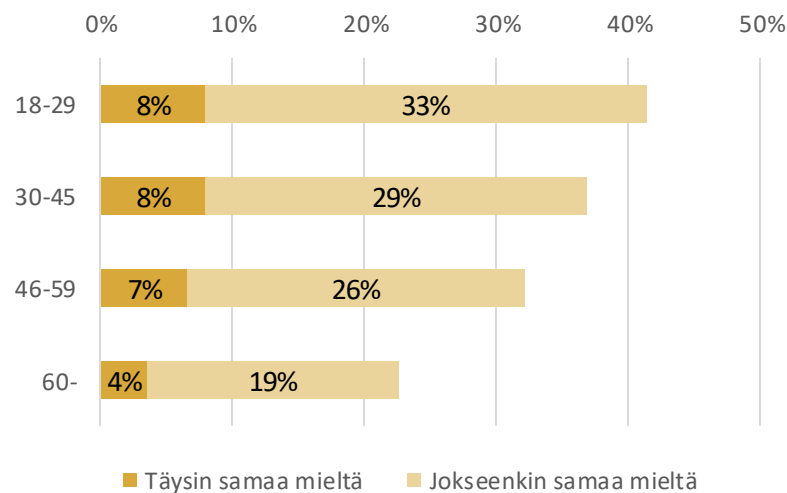
”Poliittinen keskustelu saa minussa aikaan vihan tunteita”

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

Noin kolmanneksessa (32 %) suomalaisista poliittinen keskustelu saa aikaan vihan tunteita. Lukemaa voidaan pitää korkeana, joskin vain kuusi prosenttia vastaajista on väittämän kanssa täysin samaa mieltä.

Sukupuolten välillä ei ole eroa. Nuoret tuntevat vihaa muita useammin:

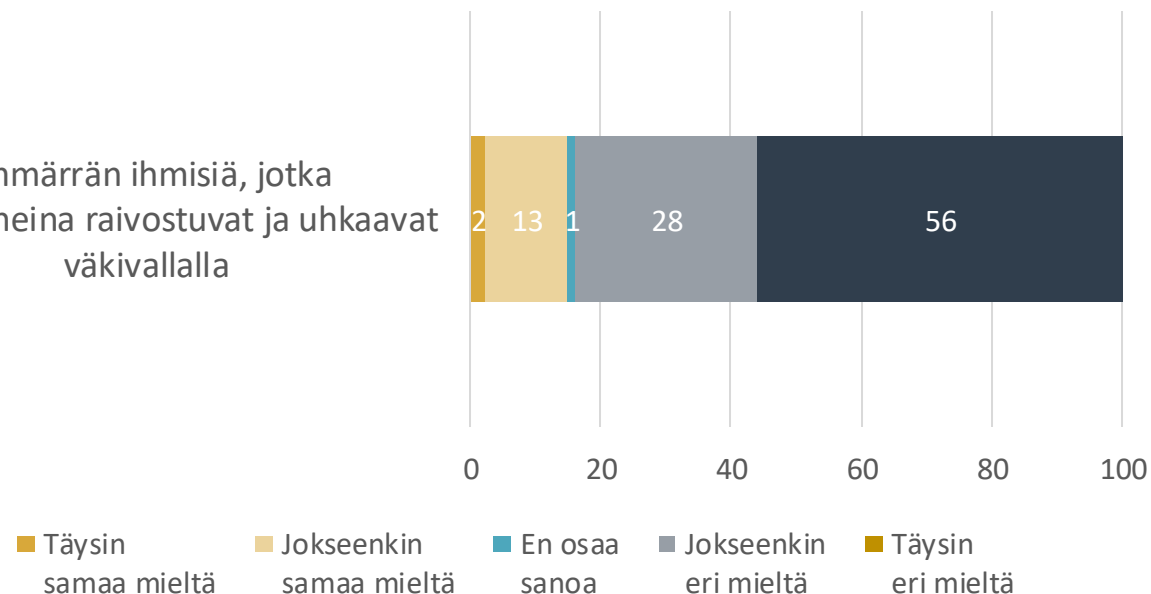

Enemmistö ei hyväksy väkivallalla uhkaamista

Pyysimme suomalaisia arvioimaan väittämää ”Ymmärrän ihmisiä, jotka turhautuneina raivostuvat ja uhkaavat väkivallalla”.

Kaksi prosenttia suomalaisista on väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja 13 prosenttia jokseenkin samaa mieltä. Suuri enemmistö (84 %) on väittämästä eri mieltä.

Ymmärrän ihmisiä, jotka turhautuneina raivostuvat ja uhkaavat väkivallalla

POLARISAATIO PASSIVOI

Voimakas vastakkainasettelu
kyllästyttää suomalaisia ja
jopa puolet (49%) jättäytyy
sen vuoksi yhteiskunnallisen
keskustelun ulkopuolelle.

Kun moniäänisyys
heikkenee, julkisesta
keskustelusta tehdään
helposti virheellisiä
tulkintoja ja yleistyksiä.

Mihin on syytä varautua?

1. Toimintaympäristön arvaamattomuus
2. Yhteistyön rakenteita voi murtua
3. Kuluttaja-kansalainen voi olla arvaamaton
4. Arvoilla on iso rooli (moraalitarkastelut, sosiaalinen toimitilupa)
5. Disinformaation ja tiedon kilpajuoksu
6. Median heikkoudet (viihdejournalsmi, vakavien asioiden ennakkoinnin laiminlyönti)
7. Riski, että (maailman)politiikassa ei pystytä päätöksiin ja ongelmat kärjistyvät

KIITOS

www.e2.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kansallinen demokratiaohjelma 2025

Demokratia ja vaalit -yksikkö, oikeusministeriö

Demokratiaohjelma 2025
Demokratiprogram 2025

Valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelu

Taustaa:

- Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman (2019) tavoitteiden toimeenpanemiseksi käynnistetyn poikkihallinnollisen kansallisen demokratiaohjelman 2025 tavoitteena on edistää ihmisten osallisuutta ja uudenlaista vuorovaikutusta hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välillä
- Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministerityöryhmä hyväksyi demokratiaohjelman toimintasuunnitelman maaliskuussa 2020 ja väliraportin syksyllä 2021
- Väliraportissa tarkasteltiin miten hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet suomalaisen demokratian edistämiseksi ovat toteutumassa, ja millaisia toimia edelleen tarvitaan niiden loppuun saattamiseksi. Väliraportti toimii pohjana syksyllä 2022 annettavan valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelulle
- Periaatepäätöksessä demokratian edistämisestä on tarkoitus linjata tulevaisuuteen tähtäävistä toimenpiteistä demokratian ja osallisuuden kehittämiseksi kansallisen demokratiaohjelman havaintojen ja kokemusten perusteella

Osallisuus ja uudenlainen vuorovaikutus

Tavoite: Osallisuus ja demokratia ovat toimintatapana julkishallinnon toiminnan keskiössä

Toimenpiteet: Tuodaan demokratia ja osallisuus julkisen hallinnon strategiaan, tehostetaan vuorovaikutusta ja edistetään osallistumismahdollisuuksia

Edustuksellinen demokratia

Varmistetaan turvalliset, oikeudenmukaiset ja luotettavat vaalit, jossa mahdollisimman moni käyttää äänioikeuttaan

- Selvitetään vaalilain ja vaalijärjestelmän uudistamistarpeita ●
- Valmistellaan vaalilain muutokset maakuntavaalien osalta ▲
- Valmistellaan puoluelain muutos ja perustetaan sähköinen puolerekisteri
- Arvioidaan vaalirahoituslain muutostarpeet ●
- Selvitetään ja kokeillaan uusia tapoja äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi ●
- Toteutetaan toimenpiteitä vaalien turvallisuuden turvaamiseksi ja haitallisen vaalivaikuttamisen ehkäisemiseksi. ★

Suora ja osallistuva demokratia

Edistetään yhdenvertaista osallistumista vaalien välillä

- Selvitetään ja valmistellaan kansalaisaloitelakiin ja EU- kansalaisaloitelakiin liittyvät muutokset. ●
- Valmistellaan maakuntalain osallistumisoikeudet ja tuetaan niiden toimeenpanoa. ▲
- Helpotetaan kunnallisten ja maakunnallisten kansanäänestysten järjestämistä. ▲
- Tuetaan demokratiainnovaatioiden ja uusien osallistumismuotojen kokeiluja sekä niiden käytön laajentamista. ★

Hallinnon avoimuus, kuuleminen ja kansalaisyhteiskunta

Kehitetään valmistelun avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä

- Valmistellaan sähköinen avoimuusrekisteri ■
- Kehitetään ja otetaan käyttöön uusia kuulemismenetelmiä ja kehitetään kuulemiseen liittyvät indikaattorit. ★
- Tehostetaan hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välistä vuorovaikutusta ja kehitetään verkkodemokratiapalveluja. ★
- Edistetään valmisteluun ja päätöksentekoon liittyvän tietopohjan saatavuutta ja ymmärrettävyyttä. ★
- Selvitetään mahdollisuuksia tukea kansalaisjärjestöjen varainhankintaa ja purkaa kansalaistoimintaa häiritsevää byrokratiaa. ★

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus ja nuorten osallisuus

Turvataan riittävä osaaminen ja valmiudet yhdenvertaiselle osallistumiselle

- Tarkastellaan opetussuunnitelmia demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen osalta ja tuetaan niiden toimeenpanoa. ★
- Kehitetään demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta opettajan- koulutuksessa ja opettajien täydennyskoulutuksessa. ★
- Lisätään viranomaisten tietoisuutta lasten ja nuorten osallistumisoikeuksista. ★
- Vahvistetaan nuorten yhdenvertaista osallisuutta ja hyviä väestösuhteita. ★
- Edistetään vapaaehtoistyössä tehdyn työpanoksen ja osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. ★

● Valmistellaan parlamentarisessa vaali-, puolue- ja kansalaisaloitetyöryhmässä

▲ Valmistellaan sote-uudistuksen yhteydessä

★ Valmistellaan demokratiaohjelman koordinaatiotyöryhmässä

■ Valmistellaan parlamentarisessa avoimuusrekisterityöryhmässä

Periaatepäätöksen sisältö

- 1. luvussa kuvaillaan demokratian tilaa Suomessa ja maailmassa (mm. muutostrendit ja niiden vaikutukset)
- 2. luvussa käsitellään periaatepäätöksen keskeistä sisältöä (linjaukset ja toimenpide-ehdotukset)
- 3. luvussa kerrotaan seurantasuunnitelmista
- Liitteenä on kansallisen demokratiaohjelman seurantaraportti (mitä on tehty kuluvalle hallituskaudella).

Linjausteemat

Keskeisenä tavoitteena on, että Suomi kuuluu jatkossakin maailman demokraattisimpien maiden joukkoon

Periaatepäätöksessä **on kuusi linjausteemaa**, joihin liittyy **useita toimenpide-ehdotuksia (avataan liitteessä)**. Linjausteemat ovat:

- Vaalijärjestelmä on toimiva, turvallinen ja luotettava. Jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja riittävät valmiudet käyttää vaalioikeuksiaan.
- Suomessa on käytössä monipuoliset osallistumismahdollisuudet ja yhä useampi käyttää osallistumisoikeuksiaan. Hallinto toimii avoimesti ja vuorovaikutteisesti, mikä vahvistaa luottamusta. Päätöksenteko on tietoperusteista.
- Demokratia-, ihmisoikeus- ja mediakasvatus sekä jatkuva oppiminen tukevat osallistumisoikeuksien toteutumista.
- Mediaympäristö on moniääninen ja moninainen, ja yhteiskunnallinen keskustelukulttuuri mahdollistaa kaikkien osallistumisen.
- Aktiivinen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on keskeinen osa toimivaa demokratiaa,
- Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n demokratiatyöhön ja tukee kansainvälistä demokratiakehitystä

Kiitos!

Kansallinen demokratiaohjelma 2025
oikeusministeriön verkkosivuilla:

<https://oikeusministerio.fi/demokratiaohjelma-2025>

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa

Demokratiapäivä 13.10.2022

Julia Jousilahti (Petri Räisänen, Maija Faehnle)

*Esitys perustuu mukaillen tutkimushankkeen tuoksiin. Siinä on hyödynnetty myös BIBU Osallistumisen
kuilut ja kuplat -hankkeen demokratiakokeiluoppaan sisältöjä (Jousilahti 2020).*

#kansalaisyhteiskunta2020 #tietokäyttöön

Mikä kansalaisyhteiskunta on?

- Kansalaisyhteiskunta on
 - Tila, jossa kansalaiset voivat tulla yhteen muiden (välittömän lähipiirin ulkopuolisten) ihmisten kanssa keskustelemaan, ilmaisemaan mielipiteitään ja ajamaan itselleen tärkeitä asioita.
 - Välittävä taso yksilön ja valtiollisen tason välillä
- Muodostuu löyhemmin tai vahvemmin organisoituneista vapaaehtoisista yhteenliittymistä.
- Suomessa n. 106 000 rekisteröityä yhdistystä.
- Valtaosa toimii kokonaan vapaaehtois pohjalta.

Miksi kansalaisyhteiskunta on tärkeä demokratian säilymiselle?

- Kansalaisyhteiskunta valvoo valtaa.
- Kansalaistoiminta kasvattaa ja kouluttaa yhteiskunnalliseen toimintaan.
- Kansalaistoiminnan kautta kansalaiset “pysyvät kiinni” ylemmillä tasoilla tapahtuvassa päätöksenteossa.

Miksi suomalaisen kansalaisyhteiskunnan tilasta kannattaa kiinnostua nyt?

- Suomi on yksi maailman harvoja todellisia demokratia. Demokratia ei säily elinvoimaisena itsestään (Puola, Unkari, USA...)
- Demokratia voi meillä eurooppalaista keskitasoa paremmin, mutta muita Pohjoismaita huonommin (kun katsotaan äänestysaktiivisuutta ja “politiikkaan kiinnittymistä”)
- Suomessa demokraattiset instituutiot voivat hyvin, mutta demokratian perustaa nakertaa kansalaisten passivoituminen ja osallistumisen eriytyminen.

Miksi suomalaisen kansalaisyhteiskunnan tilasta kannattaa kiinnostua nyt?

- Suomalaiset ovat tyytyväisiä demokratiaan, mutta eivät suhtaudu siihen kovin intohimoisesti.
- 1990-luvulla syntyneistä suomalaisista enää **alle puolet piti vuonna 2017 ehdottoman tärkeänä elää demokratiassa** (Ylisalo 2017.)
- Demokratian kannalta on huolestuttavaa, että valtaosa suomalaisista olisi valmiita luovuttamaan vallan kansalta asiantuntijoille: yli puolet kaikista EVAn arvokyselyyn vuonna 2017 vastanneista ja peräti **kaksi kolmasosaa 18–35-vuotiaista pitää parhaana vaihtoehtona sitä, että “asiantuntijat, ei hallitus, tekevät päätökset.”**

Miksi suomalaisen kansalaisyhteiskunnan tilasta kannattaa kiinnostua nyt?

- Osallistumisen kasautuu: Vahva sosioekonominen asema lisää poliittista aktiivisuutta.
 - Koulutuksen ja varallisuuden tapaan myös äänestämisen tai äänestämättä jättämisen periytyvät.
- Seurauksena voi olla vaarallinen kierre, jossa hyväosaiset äänestävät vaaleissa valtaan itsensä kaltaisia edustajia. (Grönlund & Wass, 2015.)
 - Vastaavasti heikommassa asemassa olevien ihmisten näkemykset tulevat huonommin esiin, mikä voi ajaa ryhmiä entistä kauemmas toisistaan.
 - Tyytymättömyys ja toivottomuus voivat lisätä populististen ja jopa demokratiavastaisten liikkeiden kannatusta, kuten maailmalla on jo nähty.

Tutkimuksesta

- Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvulla-tutkimus oli osa valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa.
- Tutkimuksen toteuttivat **Petri Ruuskanen**, (yliopistonlehtori / Jyväskylän yliopisto), **Julia Jousilahti** (vanhempi asiantuntija / Demos Helsinki) ja **Maija Faehnle**, (erikoistutkija / Suomen ympäristökeskus). Suositusluonnosten oikeudellisen arvioinnin teki **Kirsi Kuusikko** (OTT FT, varatuomari) Lapin yliopistosta.
- Tutkimus toteutettiin 2/2019–10/2020 välisenä aikana.

Tutkimuksen tavoitteet

- Selvittää, **miten toimintaympäristön muutokset ovat vaikuttaneet kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiin ja autonomiaan Suomessa**
- **Kehittää suosituksia, toimintaehdotuksia ja malleja elinvoimaisen ja autonomisen kansalaisyhteiskunnan edistämiseksi**
- Vahvistaa eri toimijoiden **osallistumista ja vuorovaikutusta** kansalaisyhteiskunnan kehittämisessä

Tutkimuksen keskeiset havainnot

- 1) Kolmas sektori on omaksunut julkisen ja yksityisen sektorin toimintatapoja (nk. hybridisaatio)
- 2) Perinteinen järjestökenttä on yhä enemmän ammattimaistunut ja keskittynyt.
- 3) Järjestöt on rahoituksella aiempaa selvemmin kytketty julkisen sektorin strategiaan tavoitteisiin.
- 4) Neljännen sektorin nousu muuttaa kansalaisyhteiskunnan suhdetta hallintoon.

Yleiskuva: kansalaisyhteiskunta Suomessa voi hyvin

- Yhdistyksiin kuulumisen yleistynyt 2000-luvulla.
- Laajoihin kollektiivisiin intresseihin ja poliittisiin taustoihin kiinnittyneet järjestöt menettäneet asemaansa.
- Tilalle tullut vapaa-aikaan, harrastuksiin ja ”pieniin intresseihin” liittyviä yhdistyksiä.
- Yhteiskunnallinen aktivismi ja vaikuttaminen tapahtuvat aiempaa useammin muodollisia organisaatorakenteita vieroksuvissa neljännen sektorin verkostoissa.

Kansalaisyhteiskunnan ”pohjoismainen malli”

- Aktiivinen yhdistystoiminta.
- Korkea vapaaehtoistoiminnan osuus.
- Yhdistyksiä johtavat yleensä vapaaehtoiset.
- Järjestöt aktiivisia siellä missä julkinen sektori passiivinen: kansalaistoiminta, edunvalvonta, kulttuuri, liikunta ja harrastustoiminta, uskonnollinen toiminta.
- Järjestöt aloitteentekijöinä hyvinvointivaltion rakentamisessa.
- Tämä perinteinen malli ollut murroksessa sekä Suomessa että muualla Pohjoismaissa

Kansalaisyhteiskunta muutoksessa: keskeiset toimintaympäristön muutokset

#kansalaisyhteiskunta2020 #tietokäyttöön

“Äänestä palveluun”

Kansalaistoiminnan muutos

- Haluttomuus sitoutua luottamustehtäviin
- Asiakkuusajattelu
- Epämuodollisen kansalaistoiminnan kasvu

Uudet rahoitusmahdollisuudet

- EU:n rakennerahastot ja yhteisöaloitteet
- Kuntien ja valtion palvelukysyntä
- Asiakasmaksujen kasvu
- Pelituottojen kasvu

Hybridisaatio

- Odotukset järjestöjä kohtaan moninaistuneet
- Demokratian turvaaminen, sosiaalisen pääoman muodostuminen, hyvinvointipalvelujen tuottaminen, työllistäminen ...
- Joutuvat kilpailemaan yritysten kanssa ja keskenään.
- Omaksuvat toimintaansa yksityisen sektorin ja julkisen sektorin keskeisiä toimintamalleja ja logiikoita.
- Toiminnassa yhdistyy vapaaehtoistyö ja palkkatyö, aatteellisuus ja ammatillisuus, yleishyödyllisyys ja markkinakilpailu, missio ja julkinen palvelu.
- **Järjestöt legitimoivat toimintaansa hyvin yleisesti paitsi kansalaisyhteiskunnan, myös valtion, markkinoiden ja ammattikunnan logiikoista käsin.**

Ammattimaistuminen

- Kansalaistoiminnan luonteen muutos on tuonut ammattilaisia mukaan kansalaistoiminnan organisointiin ja aktivointiin.
- Ulkoisen rahoituksen kasvu edellyttää usein järjestöammattilaisten työpanosta.
- Rahoitushakemusten laadinta, projektityöskentely, hankerahoituksen oikea kohdentaminen, toiminnan vaikuttavuuden arviointi ja raportointi.
- Kasvava osa järjestöistä on palkannut henkilökuntaa.
- Ammattimaisten järjestöjen taloudelliset vastuut ovat merkittäviä.
- Samalla vapaaehtois pohjaisilla hallituksilla laaja vastuu yhdistystoiminnasta.
- **Kansalaisten ja vapaaehtoisten rooli?**

Keskittyminen

- Ajatus siitä, että järjestöjen yhteiskunnallista vaikuttavuutta on mahdollista kasvattaa, mikäli kyetään muodostamaan laajempia järjestökokonaisuuksia.
- Järjestörakenteen tiivistyminen ja keskittyminen on toimintaa rahoittavan valtionhallinnon yhtenä tavoitteena?
- Järjestöfuusiot.
- **Kenen intressi: rahoittajat, järjestöammattilaiset, jäsenet?**
- **Vaikuttavuus vs. moniäänisyys?**

Kansalaisyhteiskunnan autonomian ja rahoitusriippuvuuden jännite

- Demokraattisissa yhteiskunnissa moniäänisen kansalaisyhteiskunnan tehtävä on toimia keskittyneen vallankäytön “vahtikoirana”.
- Autonomiset järjestöt itsehallinnollisina organisaationa voivat määritellä toimintansa tarkoituksen, tavoitteet ja toimintamallit.
- Samalla julkisen rahoituksen merkityksen kasvu velvoittaa käyttämään varoja vastuullisesti niille myönnettyyn tarkoitukseen.
- Altistaa toiminnan ulkoiselle kontrollille.

Julkisen rahoitusriippuvuuden seurauksia

- Ulkoa asetetut vaikuttavuustavoitteet.
- Arvioitavuuden vaatimukset.
- Entistä tarkempi rahoituksen seuranta ja byrokratia.
- Kokemus autonomian ja kriittisen puhetilan kapenemisesta.

Perinteisten instituutioiden rinnalle nouseva neljäs sektori

- Internet ja sosiaalinen media muuttaneet radikaalisti kansalaistoiminnan mahdollisuuksia
- Neljäs sektori: pääasiassa järjestöjen ulkopuolella kehittyvät verkostomaiset, kevyesti organisoituvat toiminnan muodot, kaihtavat hierarkioita, muodollisuuksia ja byrokratiaa
- Kansalaisilla monipuolisia toimijarooleja: vaihtoehtosuunnittelija, yhteisömanageri, rahoittaja...

Neljännellä sektorilla omat tarpeensa

- Neljäs sektori moninainen □ tarpeet ja toiveet suhteessa julkiseen sektoriin myös erilaisia
 - Osa korostaa halua “pysyä itsenäisenä”
- Piirteet vaikuttavat siihen, mitkä ongelmat toimintaa rajoittavat ja miten hallinnon kannattaa toimintaan suhtautua
- Haasteet liittyvät erityisesti tiedon saatavuuteen ja kulkuun, tilojen, rahoituksen ja muiden resurssien käyttöön saamiseen sekä hallinnon käytäntöihin ja toimintakulttuuriin

Suosituksia kansalaisyhteiskunnan elinvoiman, yhdenvertaisuuden ja autonomian vahvistamiseksi

#kansalaisyhteiskunta2020 #tietokäyttöön

Suosituks

Suositus 1: Kansalaisyhteiskunnan riippuvuutta rahoittajan strategisista tavoitteista vähennetään

Suositus 2: Vahvistetaan kansalaistoimijoiden ääntä valtionavustustoiminnassa

Suositus 3: Avoimen, joukkoistetun lainvalmistelun käytäntöä levitetään kansalaisyhteiskunnan äänen vahvistamiseksi lainsäädäntöprosessissa

Suositus 4: Varmistetaan, että kaikilla Suomen alueilla on kansalaistoimintaa tukeva ja yhteisiä resursseja koordinoiva taho

Suositus 5: Valtionapuviranomaiset yhtenäistävät valtionavustusten hakemisen, myöntämisen ja raportoinnin käytäntöjä

Suositus 6: Valtionavustusten jakamisessa kokeillaan avustushakemusten yhteismuotoilua

Suositus 7: Järjestöille sallitaan yhdenkertainen kirjanpito tiettyyn euromääräiseen rajaan asti

Suositus 8: Toimitusjohtajatoimielin tehdään järjestöille mahdolliseksi tietyin taloudellisin kriteerein

Raportti ja policy brief luettavissa
täällä:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162498>

Kiitos!

Lisätietoja: Julia Jousilahti
julia.jousilahti@demoshelsinki.fi
040 722 4931

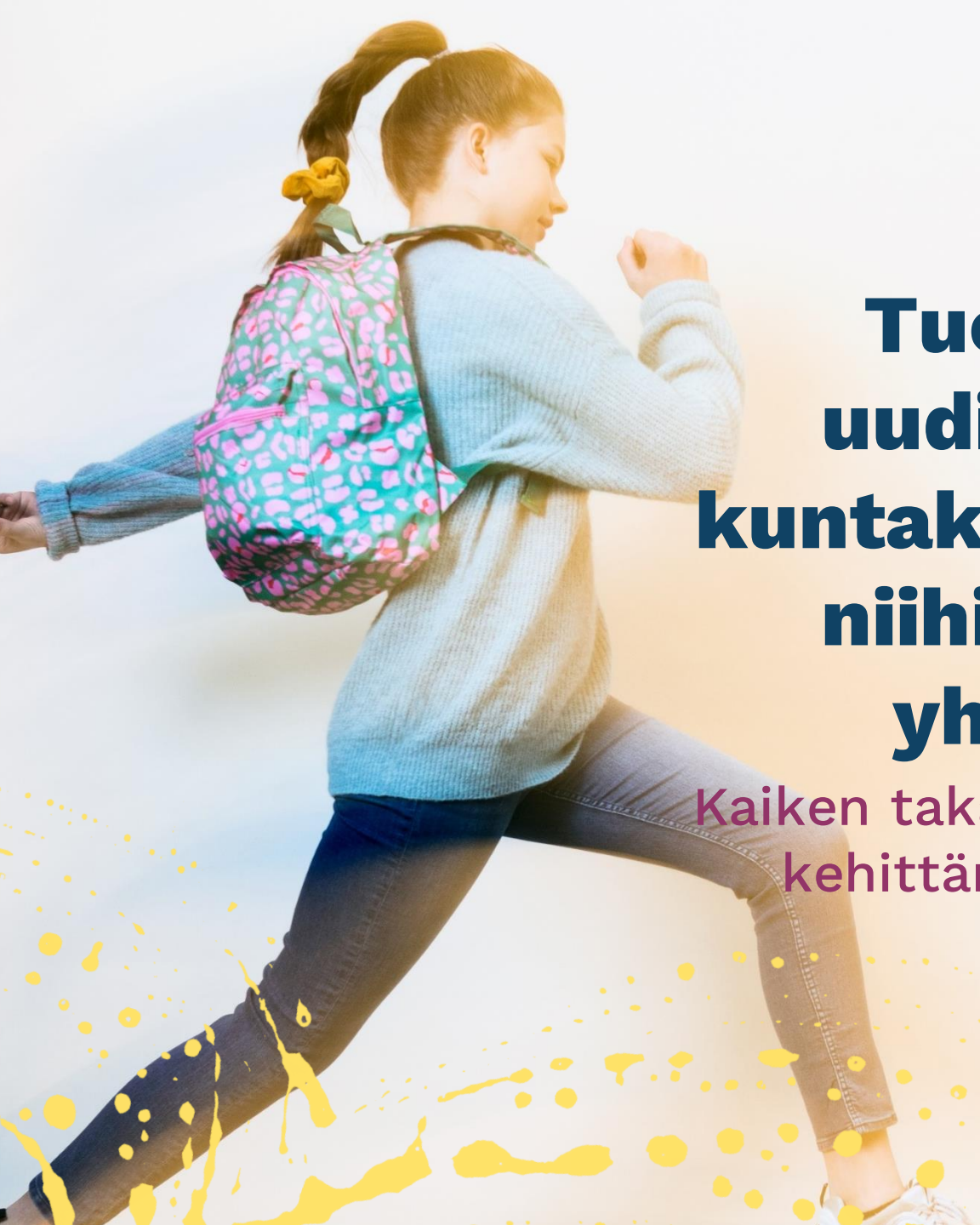
**Pidämme nyt tauon, jatkamme ohjelmaa
klo 10.50**

Haluatko vaihtaa ajatuksia, oppia ja saada uusia ideoita? Verkostoissa se onnistuu! Kuntaliitto tarjoaa jäsenilleen yli sata toimivaa verkostoa, jotka kokoavat yhteen toimijoita Suomen kaikista kaupungeista ja kunnista. Kehitä kuntalaistesi osallisuutta Kuntademokratiaverkostossa!

Kaiken takana on kunta.
Kunnan tukena Kuntaliiton verkostot ja tapahtumat.

**KUNTA
LIITTO**

**Tuemme koko kunta-alan
uudistumista. Tunnistamme
kuntakentän haasteita ja etsimme
niihin vaikuttavia ratkaisuja
yhdessä kuntien kanssa.**

Kaiken takana on kunta. Kunnan tukena Kuntaliiton
kehittämisen-, innovaatio- ja tutkimuspalvelut.

**KUNTA
LIITTO**

**Kuntaliiton julkaisupankki on
kunta-alan tiedon aarreaitta:
Sadat oppaat, tutkimukset, työkalut
ja ajankohtaiskatsaukset vain
klikkauksen päässä, maksutta.**

Kaiken takana on kunta. Kunnan tukena Kuntaliiton
tieto ja tietopalvelut.

**KUNTA
LIITTO**

Yhteisesti sovitut toimintamallit ja pelisäännöt kuntien johtamisessa

- Oppaassa esitetään erilaisia ideoita ja vaihtoehtoja kunnan päätöksenteko- ja keskusteluilmapiirin parantamiseksi.
- Oppaassa annetaan neuvoja itse prosessin aloittamiseen, sen läpivientiin onnistuneesti siihen, mitä sisältöä toimintamalleihin voidaan sopia mukaan.
- Lisäksi perehdytään lyhyesti luottamushenkilöiden toimintaa koskevaan lainsäädäntöön.
- Mukana on myös esimerkkejä kunnista, joissa on otettu käyttöön jokin toimintamalli.
- Opas on laadittu osana Uuden sukupolven organisaatiot ja johtaminen -verkostoprojektia (2021–2022).

Linkki oppaaseen:

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2157-yhteisesti-sovitut-toimintamallit-ja-pelisaannot-kuntien-johtamisessa>

Opas kansalaispaneelin järjestämiseen kunnissa - Handbok om medborgarpaneler i kommunerna

Linkki oppaaseen: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2021/2128-opas-kansalaispaneelin-jarjestamiseen-kunnissa>

Handbok på svenska: <file:///C:/Users/pekolma/Downloads/2170-Handbok-om-medborgarpaneler-i-kommunerna-2022.pdf>

Opas kuntalaisten osallistumisen arviointiin

Sinulle, joka haluat tietää
miten osallistuminen vaikuttaa
ja miten kunta edistää
osallisuutta.

Linkki oppaaseen:

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2059-opas-kuntalaisten-osallistumisen-arviointiin>

Tutustu myös: Kuntalaisten osallisuuden edistäminen

Kuntapäättäjien näkemyksiä luottamushenkilötyöstä ja kunnallisesta päätöksenteosta

Raportissa tarkastellaan kunnallisten luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden näkemyksiä luottamushenkilötyöstä ja kunnallisesta päätöksenteosta 42 suomalaisessa kunnassa.

- Raportti perustuu syksyllä 2020 tehtyyn kuntapäättäjäkyselyyn, joka toteutettiin osana Suomen Kuntaliiton Erilaistuva KuntaSuomi 2025 - tutkimusohjelmaa. Raportissa hyödynnetään myös aineistoja aikaisemmista vastaavista päättäjäkyselyistä.
- Aineisto antaa yleiskuvan kunnallisen päätöksenteon tilasta murrosvaiheessa ennen sote-uudistuksen toteutumista ja kuntien tehtäväkentän isoa muutosta.

Linkki raporttiin:

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2177-murrosajan-kuntapaattajat-acta-nro-282>

Opas kansalaispaneelin järjestämiseen kunnissa - Handbok om medborgarpaneler i kommunerna

Linkki oppaaseen: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2021/2128-opas-kansalaispaneelin-jarjestamiseen-kunnissa>

Handbok på svenska: <file:///C:/Users/pekolma/Downloads/2170-Handbok-om-medborgarpaneler-i-kommunerna-2022.pdf>

Opas kuntalaisten osallistumisen arviointiin

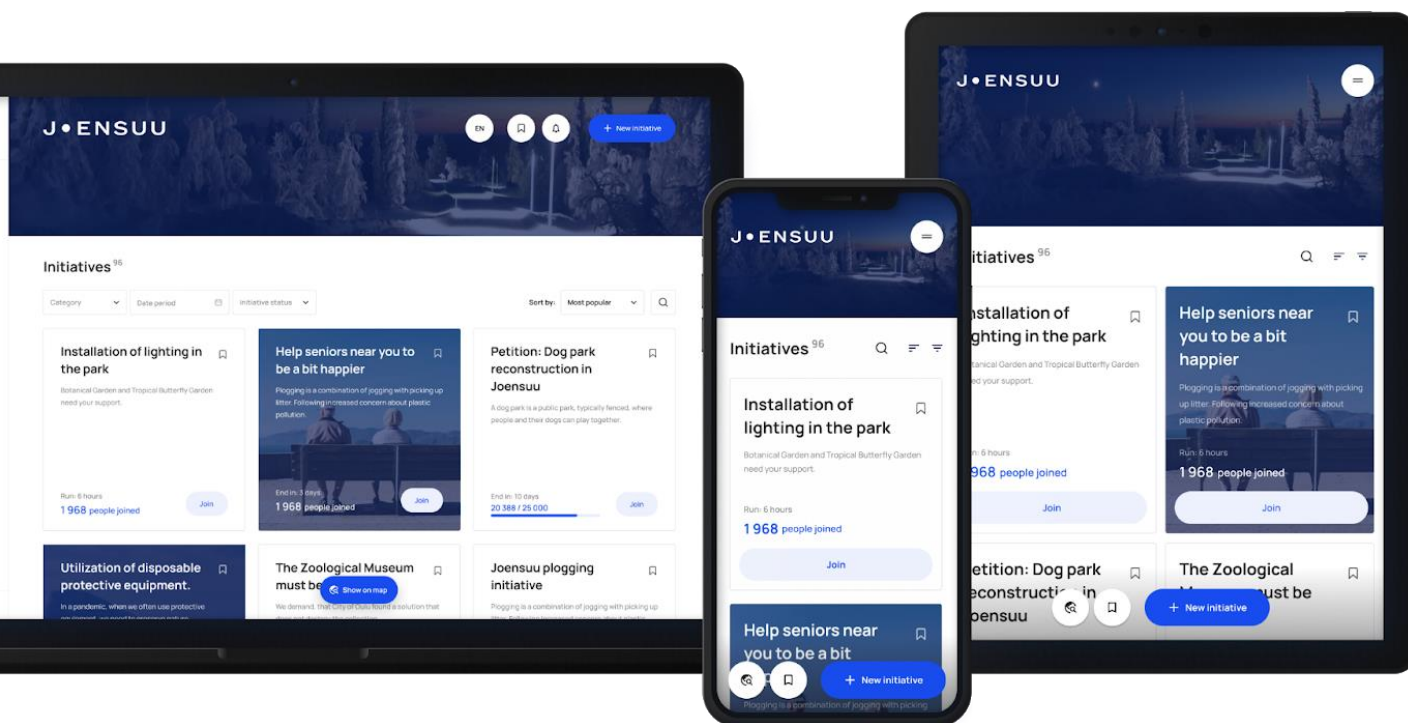
Sinulle joka haluat tietää
miten osallistuminen vaikuttaa
ja miten kunta edistää
osallisuutta.

Linkki oppaaseen:

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2059-opas-kuntalaisten-osallistumisen-arviointiin>

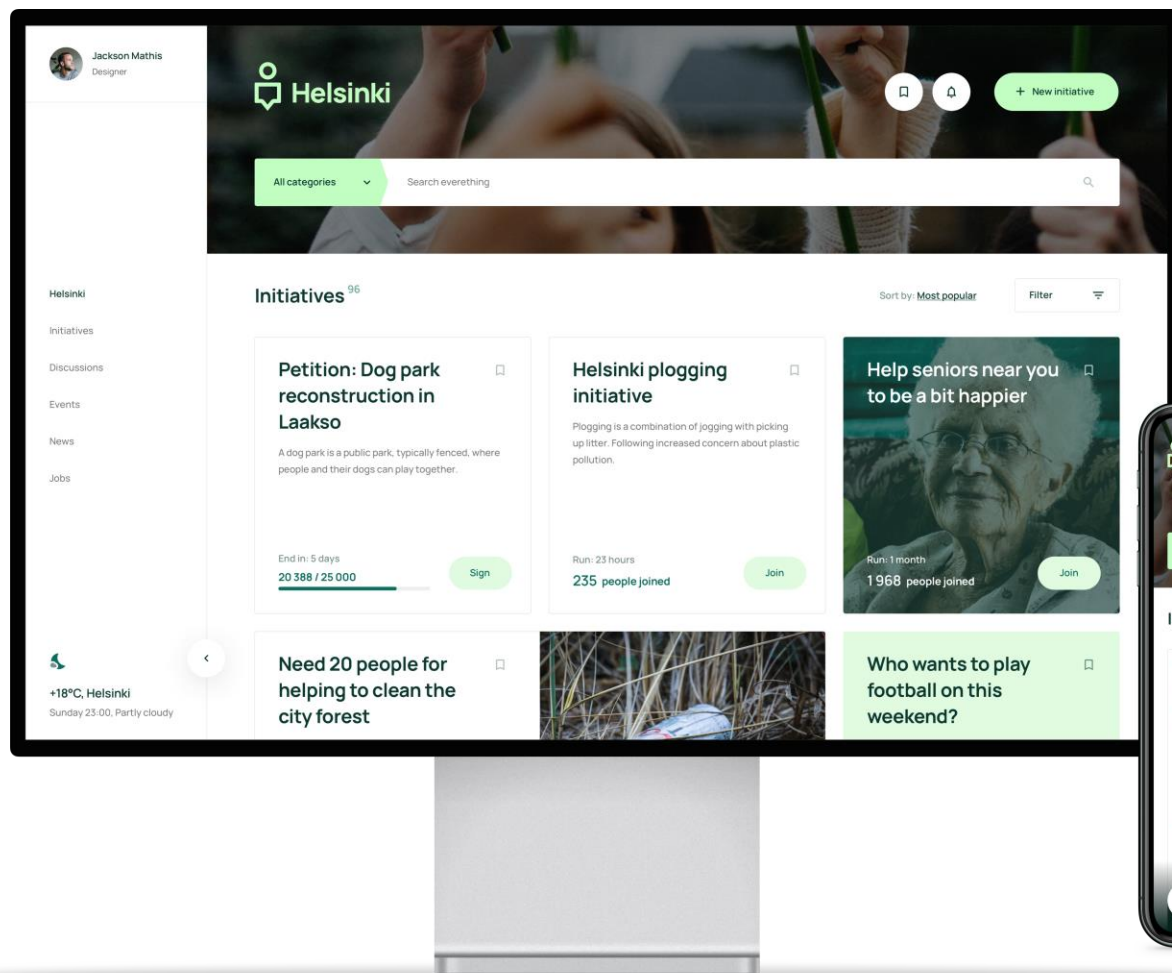
Linkki sivustolle:

<https://www.kuntaliitto.fi/kehittaminen-ja-digitalisaatio/kuntalaisten-osallisuuden-edistaminen>

 Kuntamatch

Tehdään itse ja yhdessä

Klash

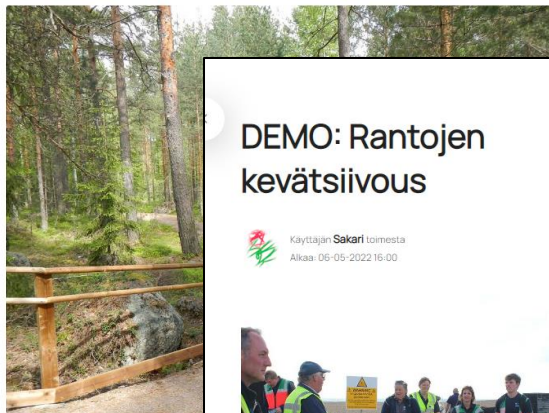
–Osallisuus ja osallistuminen on jatkuvasti vahvasti läsnä kuntien strategioissa

–KLASH haaste- ja suunnittelukilpailussa asetettiin haaste:

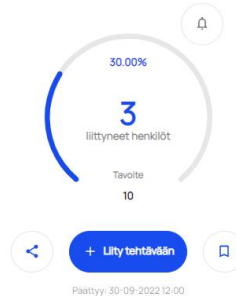
”Kuinka lisätä kuntalaisten omaehtoista osallistumista?”

DEMO: Etsitään apureita luontopolun ylläpitoon

Käyttäjän Sakari toimesta
Alkaa: 01-05-2022 12:00

Luonto ja ympäristö

DEMO: Rantojen kevätsiivous

Käyttäjän Sakari toimesta
Alkaa: 06-05-2022 16:00

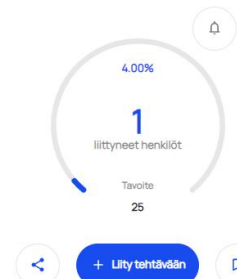

Siltakatu 1, 80100 Joensuu, Suomi

Tehtävän kuvaus

Tule mukaan puhdistamaan kaupungin yleisiä ranta-alueita pienistä ja isommissa keskustan läheltä kolme ranta: Ilosaaren, Linnunlahden ja Honkaniemen ranta perjantaina 6.5.2022 klo 16 Ilosaaresta. Sieltä siirrytään Linnunlahden rannalle Honkaniemen rannalle.

Luonto ja ympäristö

Kartalla 75

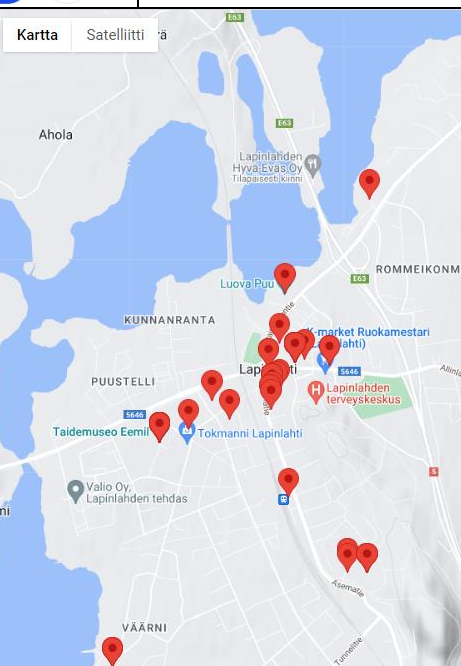
6 ilman lokaatiota

Aarne Paldanius

Aarne Paldanius syntyi vuonna 1915 lapinlahtelaiseen maanviljelijäperheeseen. Nuorena miehenä hän haaveili taideopinnoista, mutta 1930-luvun maalaisyhteisössä ei taitelijoilta arvostettu. Vanhempiensa tahdosta hän hautasi haaveensa ja jäi hoitamaan kotitila. Vaikka taideopinnoista pitikin luopua, Paldanius säilytti halunsa tehdä taidetta. Hän työskenteli iltaisin lasten mentorynäkään. Vuonna 1965 viisikymmenvuotias Paldanius sairastui vakavasti. Lääkärit kielsivät ehdottomasti kaikki ras...

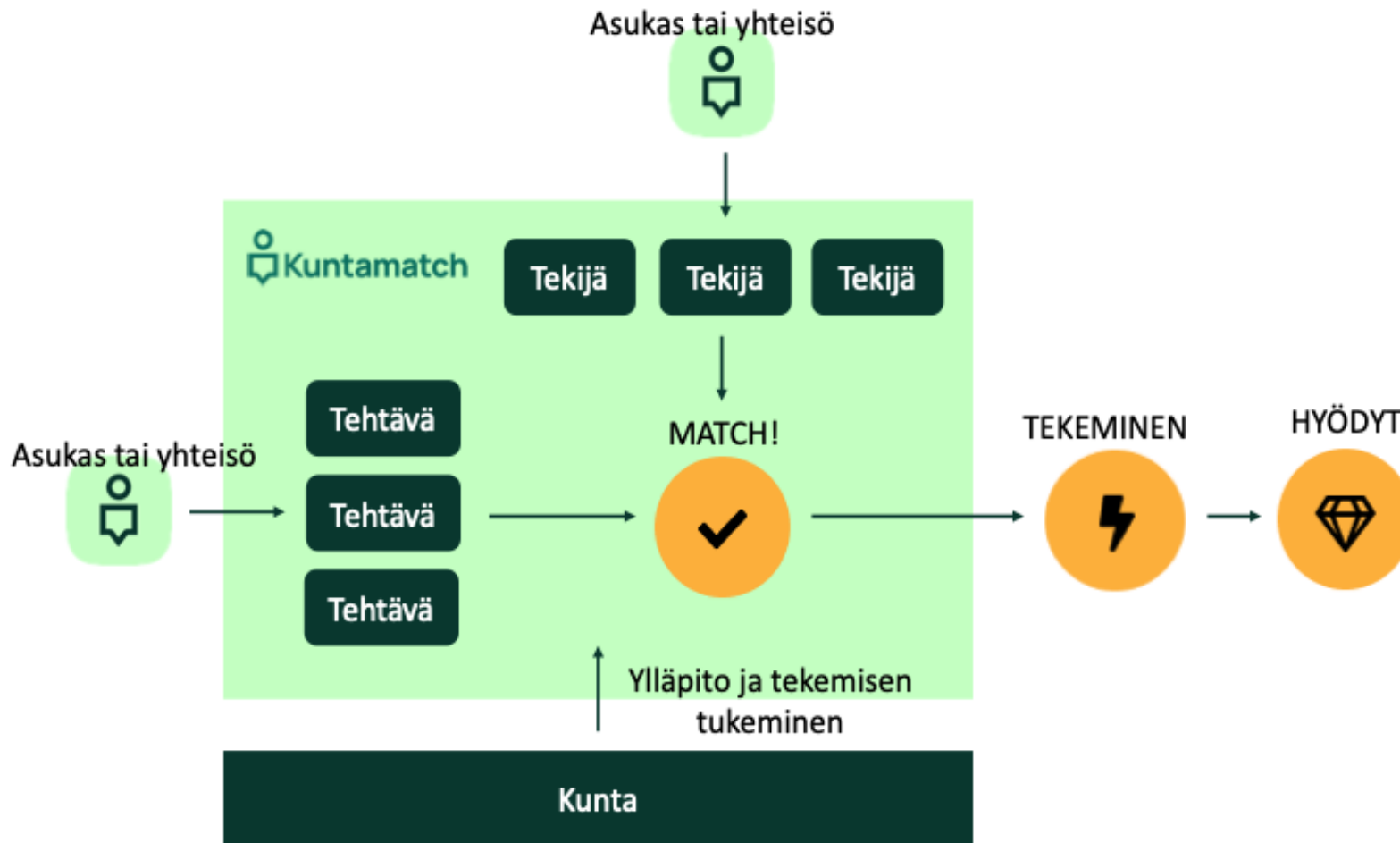
Päättyy viiden kuukauden päästä
Alkaa 11-03-2022 11:00

0 1

Oletuksia ratkaisun syntymiselle alkoi hahmottua:

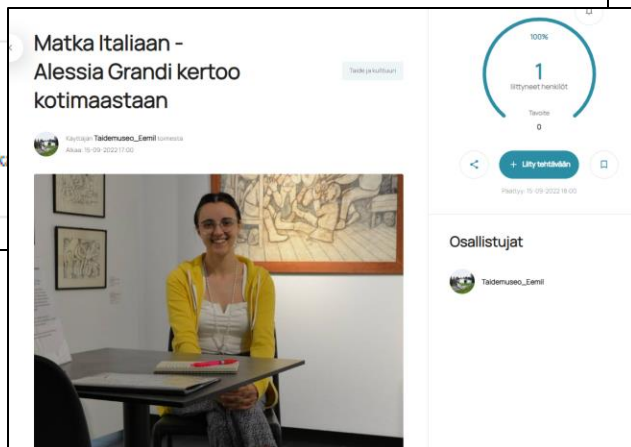
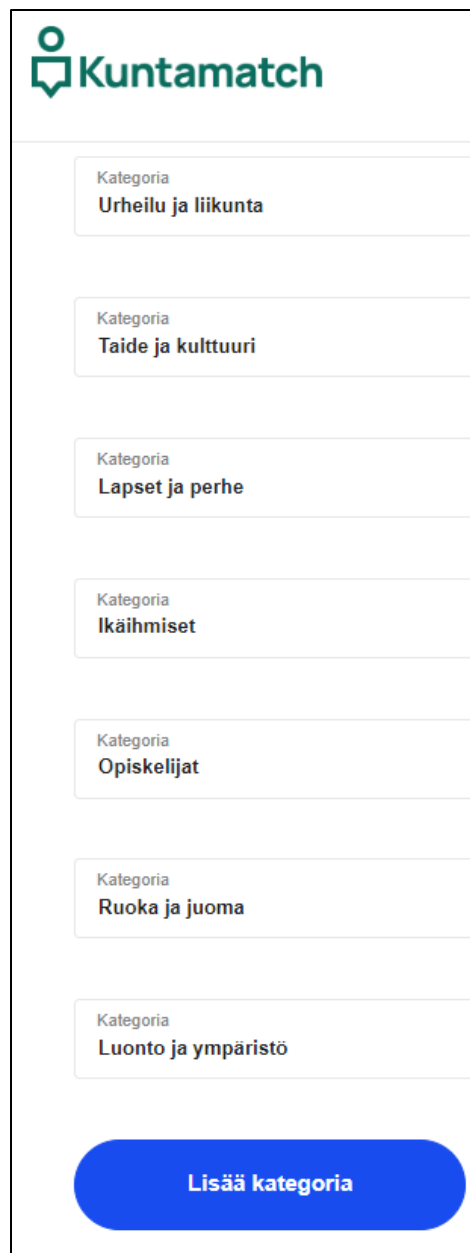
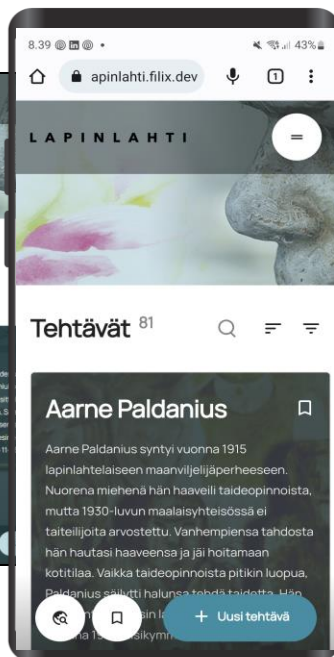
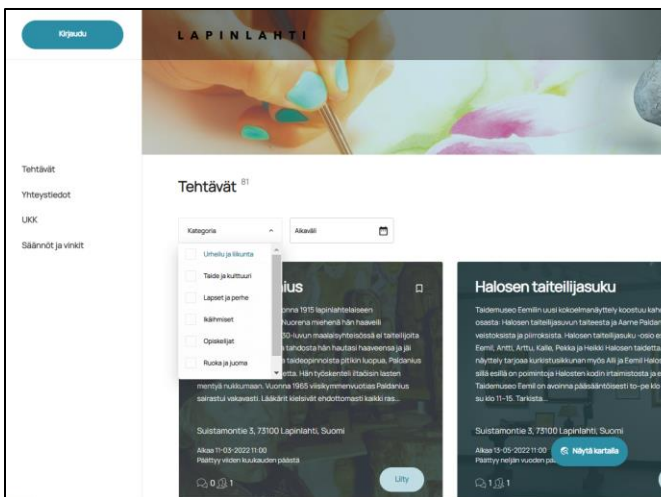
- Kunnissa on paljon motivoituneita ja aktiivisia ihmisiä, jotka haluavat kehittää elinympäristöään ja palveluita
- Kuntien hallinnolliset mallit eivät välttämättä tue omaehtoista toimintaa kunnan hyväksi
- Itsenäiseen ja osallistavaan tekemiseen kannustavia ratkaisuja ei ole laajalti tarjolla
- Jakamistalous on jo vahvasti läsnä ihmisten arjessa

Kuntamatchin toimintaperiaate – palvelussa tekeminen kohtaa tekijät

Ratkaisun keskiössä tekemisen tulisi kohdata tekijät:

- Kuntalaisten tulisi voida nostaa esille omat ajatuksensa toiminnasta kunnan hyväksi ja osallistaa muita kuntalaisia
- Toiminta ei edellytä kunnan organisaation väliintuloa
- Kunnan rooli on toimia toiminnan mahdollistajana
- Teknisen alustan tulee olla kunnalle personoitu ja mahdollisimman helposti saavutettavissa

- Kuntamatch alusta pähkinäkuoressa:**
- Selainpohjainen, päätelaite-riippumaton ja personoituva sivusto kullekin käyttäjäkunnalle
 - Kunnalle käyttöön sekä sivusto että sivuston hallintapaneeli sivuston ulkoasun ja sisällön muokkaamista ja moderoimista varten
 - Tehtävien julkaisu halutuissa kategorioissa, osallistaminen tehtäviin omissa kanavissa
 - Kaikille avoin, sisällön luominen ja muokkaaminen kirjautumisen kautta
 - Sivuston julkaisu kunnan omalla www-sivustolla, jolloin voidaan hyödyntää jo olemassa olevaa kävijäliikennettä

Petition: Dog park reconstruction in Laakso

Petition Pets Problem

By: Jackson Mathis
Published: Apr 29, 2020

Overview Result

Dog park parks have varying features, although they typically offer a 4' to 6' fence, separate double-gated entry and exit points, adequate drainage, benches for humans, shade for hot days, parking close to the site, water, pooper-scooper to pick up and dispose of animal waste in covered trash cans, and regular maintenance and cleaning of the grounds. Dog parks may also offer wheel-chair access, a pond for swimming and a separate enclosure for small dogs.

Off-leash dog areas, or dog parks, provide a community setting in which people can gather and socialize[7] and where they can observe the interaction of groups of dogs at play. Dog parks allow owners and their dogs to spend time together and offer dogs a space for play and companionship with others.[8] Leashes can cause

Signatures

End in: 5 days

Sign this petition

Public signature list

- Jackson Mathis
Apr 29, 2020
- Stella Page
Apr 29, 2020
- Jackson Garcia
Apr 29, 2020
- KS Keith Shaw
Apr 29, 2020
- RB Rosie Bowman
Apr 29, 2020
- Clara Jordan

Kuntamatch alusta pähkinäkuoressa:

-Ratkaisun saa vaivattomasti käyttöön joko avaimet käteen periaatteella tai avoimen lähdekoodin ratkaisuna

-Hinnoittelumalli perustuu käyttöönottomaksuun sekä kuukausittaiseen ylläpitomaksuun

-SaaS -palvelumalli

-Ohjelmiston koodi ja kerättävä tietosisältö säilytetään EU alueella tai asiakkaan määrittämässä lokaatiossa

-Kieliversiot saatavilla

-Palvelu on saavutettava

..olisiko sinun kuntasi kiinnostunut olemaan
omaehtoisen osallistumisen edelläkävijä?

www.kuntamatch.fi

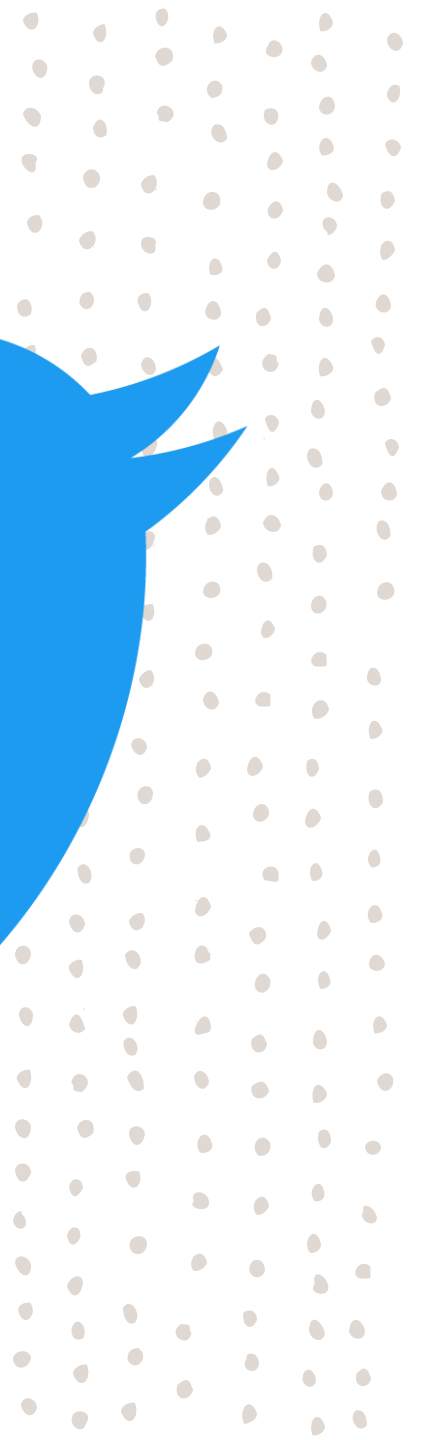
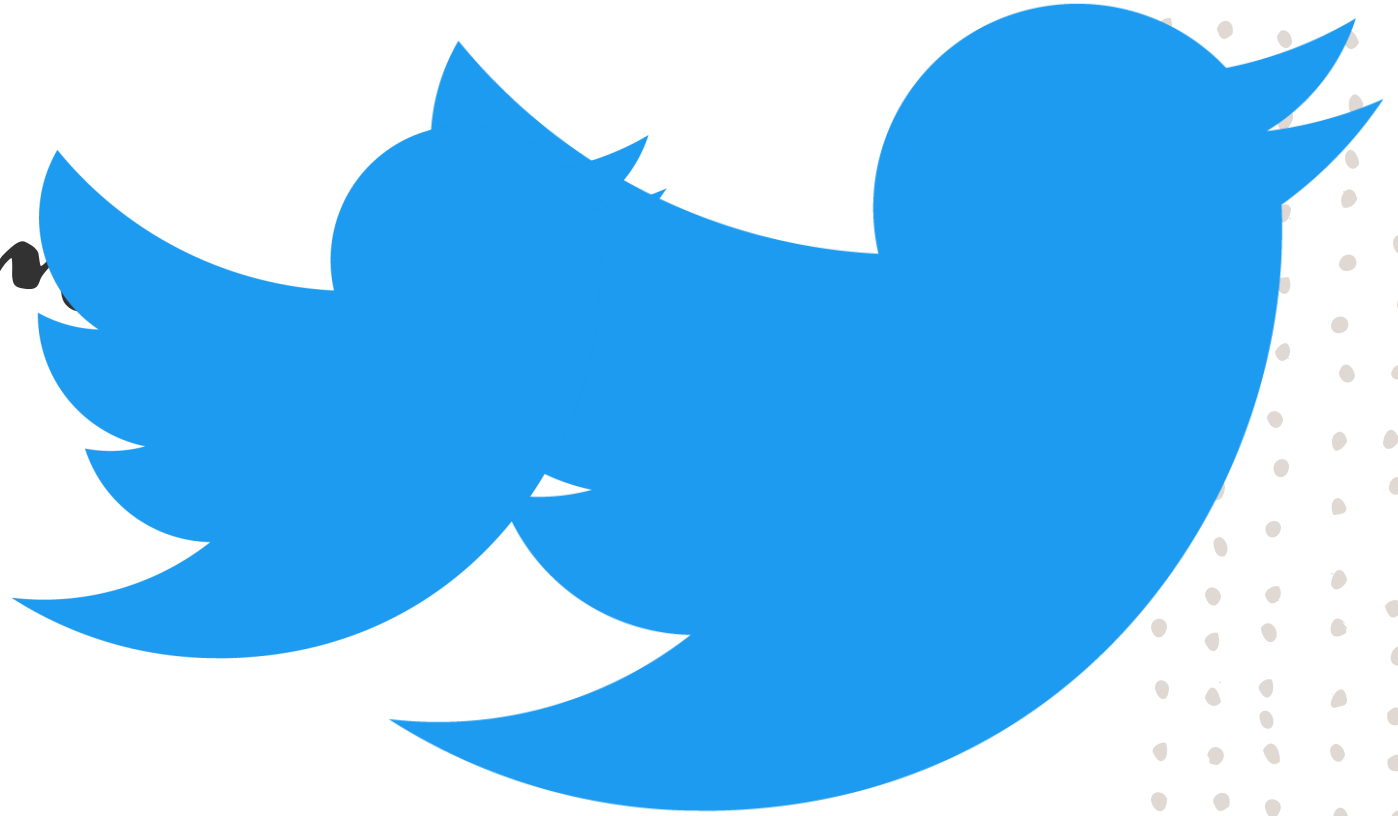
Tulevaisuuden demokratian mahdollisuudet ja uhat

DEMOKRATIAPÄIVÄ
13.10.2022 JARI
KORRKKI

*Block them
all!*

Pyhtään sosiaali- ja terveyspalvelut
Pyttis social- och hälsotjänster

Terveyskeskus - Hälsovårdcentral
Hammashoito - Tandvård
Perhepalvelut - Familjetjänster
Sosiaalipalvelut - Socialservice

Kymso

Kiitos!

Demokratiapalkinto 2022

Ilmastokriisi, koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan - viime vuosina yhteiskuntamme on kohdannut monenlaisia kriisejä. Minkä kansalaisyhteiskunnan toimijan Sinä haluaisit palkita **suomalaisen demokration kriisinkestävyys edistämisestä?**

Palkinto on 10 000 euron arvoinen. Se voidaan myöntää yhdelle toimijalle tai summa voidaan jakaa useamman toimijan kesken.

Ehdotuksia otetaan vastaan 31.10.2022 saakka.

Palkinnonsaajat julkistetaan 29.11.2022 demokratiaohjelman seminaarissa.

Lue lisää ja tee ehdotus: <https://oikeusministerio.fi/demokratiapalkinto>

DEMOKRATIA- PÄIVÄ 13.10.2022

10 vuotta

KUNTA-
LIITTO

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET